

IKÄÄNTYVILLÄ JA VÄHÄN KOULUTETUILLA HEIKOIMMAT VALMIUDET DIGITAALISEEN VIESTINTÄÄN

Digitaalinen viestintä, esimerkiksi Internetin ja matkapuhelimen käyttö, on kasvanut merkittävästi viimeisten kymmenen vuoden aikana. Kasvun on pelätty johtavan yhteiskunnalliseen eriarvoistumiseen; niihin, joilla on mahdollisuus käyttää uusia viestimiä ja toisaalta niihin, joilla tätä mahdollisuutta ei ole, käy ilmi juuri valmistuneesta Kelan ja Turun yliopiston sosiaalipolitiikan laitoksen yhteistyöjulkaisusta.

Tutkimuksessa tarkasteltiin ikääntyvien viestintävalmiuksia Internetin ja matkapuhelimen käytössä. Viestintävalmiudet määriteltiin koostuvaksi välineistä, taidoista ja motivaatiosta. Tutkimuksen kohteena oli 1 800 18–67-vuotiaasta suomalaista. Tärkeimmiksi viestintävalmiuksiin vaikuttaviksi tekijöiksi osoittautuivat ikä ja koulutus. Koulutustason noustessa ikäryhmien väliset erot vähenivät.

Digitaalisen kahtiajakautumisen riskiryhmässä ovat erityisesti ikääntyneet ja ammatillista koulutusta vailla olevat tai ammattikoulun tai -kurssin käyneet. Myös eläkeläiset, työttömät ja lomautetut kuuluvat riskiryhmään. Yli kolmella neljäsosalla työttömistä ja lomautetuista oli ammattikoulu- tai ammattikurssitausta tai ei ollenkaan ammatillista koulutusta. Sukupuolella ei sen sijaan ollut juurikaan yhteyttä viestintävalmiuksiin.

Runsaalla kolmella neljäsosalla 18–67-vuotiaista oli matkapuhelin käytössään. Matkapuhelimen käyttö jakaantui epätasaisesti ikäryhmien mukaan. Nuorista, 18–30-vuotiaista, 88 %:lla oli matkapuhelin, kun se 61–67-vuotiaitten ryhmässä oli vain 63 %:lla. Internet-yhteys kotitietokoneella oli runsaalla kolmasosalla 18–67-vuotiaista. Internetiä käyttivät vähiten 61–67-vuotiaat ja eniten 35–44-vuotiaat, joista noin puolella oli Internet-yhteys kotona.

Lähes kaikilla 18–30-vuotiailla oli ainakin yksi digitaalinen viestin (Internet-yhteydellä varustettu tietokone, mahdollisuus käyttää Internetiä tai matkapuhelin). Alhaisen koulutustason omaavilla ikääntyneillä oli muita harvemmin digitaalisen viestinnän välineitä tai mahdollisuuksia käyttää niitä. Heidän asenteensa tietotekniikkaan oli jonkin verran muita kielteisempi, ja he olivat myös vähemmän kiinnostuneita digitaalitekniikan tarjoamista mahdollisuuksista.

Ikääntyneet suosivat perinteistä asiointia viranomaisten kanssa Internet-asioinnin sijasta. Digitaalisen kahtiajakautumisen ehkäisemiseksi tulisikin ikäihmisille ja muille heikoimmasa asemassa oleville järjestää uusien viestimien käytön kurseja.

Lisätietoja: tutkija Vesa Mäensivu, puh. 050 3425 700 tai
suunnittelija Sari Malka, puh. 050 379 901, tutkimusosasto, Kela

Julkaisu: Mäensivu V. **Ikääntyvien viestintävalmiudet ja digitaalinen epätasa-arvo.** Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 71, 2002. ISBN 951-669-610-4.

Tilaukset: Kelan tutkimusosasto, publ@kela.fi tai puh. 020 434 1938